

Retouradres: Postbus 8 3300 AA DORDRECHT

Aan:
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Hare Excellentie staatssecretaris
mevrouw S. van Veldhoven-Van der Meer
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT
T 14078
www.dordrecht.nl

Contactpersoon
R.A. Mank
T (078) 770 47844
E r.mank@dordrecht.nl

Datum 11 september 2018
Ons kenmerk STD/2152274
zaaknummer 2149607
Betreft Verzoek tot opstellen landelijk beleidskader bodem voor
perfluoralkylstoffen PFAS

Hooggeachte mevrouw Van Veldhoven-Van der Meer,

Namens de zeventien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid dringen wij er op aan dat op korte termijn een landelijk beleidskader ontwikkeld wordt voor een aantal perfluoralkylstoffen (PFAS) in de bodem. Deze stoffen leiden momenteel landelijk tot problemen bij het adequaat beheer van bodem en grondwater in Nederland.

De problematiek speelt onder andere bij de stoffen PFOS (perfluoroktaansulfonaat), PFOA (perfluoroktaanzuur) en FRD-902/903 (GenX). Door het RIVM is al veel onderzoek gedaan naar de effecten van de genoemde stoffen in het milieu. Dit heeft nog niet geleid tot een landelijk beleidskader.

In mei 2018 heeft u van de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer en het Hoogheemraadschap Rijnland al een brief ontvangen met een verzoek tot het opstellen van landelijk beleid voor PFAS in bodem (kenmerk 1064932/1064936). Met onderhavige brief sluiten wij ons bij dit verzoek aan, en geven wij nog aanvullende argumenten.

Het ontbreken van landelijk beleid leidt in het hele land tot verdere verspreiding van deze stoffen en leidt momenteel in de regio Zuid-Holland Zuid tot stagnatie en kostenstijging bij vele civiele projecten. Vanwege deze negatieve effecten zijn wij van mening dat het gevraagde beleid zo snel mogelijk van kracht moet worden, zo nodig via interim-beleid. Hieronder wordt dit toegelicht.

PFAS zijn problematisch in het milieu en verspreiden zich snel

PFAS hebben eigenschappen die ze problematisch maken in het milieu. Ze zijn al bij lage concentraties toxisch, carcinogeen en niet afbreekbaar. Daarnaast zijn ze zeer mobiel in de bodem. Ze blijken zich bovendien snel te verspreiden via de lucht naar de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater.

PFAS-verontreiniging van grond en grondwater is een landelijk verschijnsel

In eerste instantie werd aangenomen dat het voorkomen van PFAS in de bodem met name een lokaal verschijnsel was in de Drechtsteden en rond Schiphol. Inmiddels is duidelijk dat dat niet het geval is. Dit is ook aangegeven in de recente publicatie "Handelingskader voor PFAS (Expertisecentrum PFAS, juni 2018). De totstandkoming van het Handelingskader is medegefinancierd door uw ministerie.

Voorbeelden van bekende en mogelijke PFAS-verontreinigingen

Datum 11 september 2018
Ons kenmerk STD/2152274
zaaknummer 2149607

- In Helmond en omgeving is sprake van bodemverontreiniging met PFAS als gevolg van uitstoot door industrie.
- Vliegvelden en brandweer-oefenplaatsen zijn aannemelijke bronnen van PFAS-verontreiniging. Hierbij gaat het zowel civiele als militaire vliegvelden. Ook in de haven- en industriegebieden met veel chemisch industrie is bij calamiteiten en branden vaak PFAS-houdend blusschuim ingezet. Dit met bodemverontreiniging als onvermijdelijk gevolg.
- De verwachting bestaat dat ook vanuit afvalverbrandingsinstallaties emissie van PFAS naar de lucht heeft plaatsgevonden. Omdat PFAS deel uit maken van diverse consumentenproducten, is het onvermijdelijk dat deze stoffen in afval zijn beland. Net als bij Chemours in Dordrecht kan dit tot in de wijde omgeving de bodem hebben belast.
- Uit onderzoek van de Inspectie Leefomgeving en Transport is gebleken dat allerlei bedrijven, verspreid over Nederland, PFAS houdende producten en/of afvalstoffen van Chemours hebben afgenomen.

Landelijk beleid voorkomt ongewenste verspreiding van met PFAS verontreinigde grond

Op lokaal niveau hebben de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid en Haarlemmermeer regels opgesteld voor toepassing van grond met PFAS. Onderzoek naar PFAS is hierbij verplicht. In de overige delen van Nederland bestaan dergelijke regels niet. Dit terwijl hier wel grondverzet plaatsvindt en onvermijdelijk ook PFAS-verdachte grond voorkomt (zie boven). Dergelijk ongereguleerd grondverzet leidt tot ongewenste verspreiding van PFAS-houdende grond naar nu nog schone gebieden.

Landelijk beleid maakt reiniging van PFAS-houdende grond mogelijk

Het is voor bedrijven en overheden in Zuid-Holland Zuid op dit moment onmogelijk om grond te laten reinigen die vrijkomt bij bodemsanering wegens andere stoffen dan PFAS (bijvoorbeeld zware metalen of PAK). Grondreinigers accepteren namelijk geen grond met nevenverontreinigingen aan PFAS. Grondreinigers werken immers landelijk, en willen hun product (gereinigde grond) daarom in heel Nederland kunnen afzetten. Naar verwachting is de gereinigde grond niet geheel PFAS-vrij, maar bevat het nog sporen PFAS. Deze sporen, in combinatie met de afwezigheid van hergebruiksnormen voor PFAS op de beoogde plaats van toepassing, belemmert een dergelijke afzet.

Daarnaast zien wij dat gespecialiseerde stortplaatsen PFAS-houdende grond weigeren. Enerzijds komt dit omdat PFAS niet voorkomen in de Wet milieubeheervergunningen van de stortplaatsen vastgelegde acceptatievoorwaarden. Anderzijds zijn de stortplaatsen, indien zij deze grond accepteren, verplicht om ook het drainagewater uit de stortplaats op PFAS te onderzoeken. Als deze stoffen worden aangetroffen, moeten zij maatregelen te nemen om deze stoffen uit het drainagewater te verwijderen. Hierbij geldt overigens dat deze stortplaatsen jarenlang onwetend PFAS houdende grond hebben ingenomen, en deze stoffen dus onvermijdelijk al in het drainagewater voorkomen.

Landelijk beleid voorkomt ongelijke behandeling

Grondreinigers accepteren wel verontreinigde grond uit delen van Nederland waar geen onderzoek naar PFAS heeft plaatsgevonden, maar waar naar verwachting wel (lage) gehalten aan PFAS voorkomen. Hierdoor leidt de afwezigheid van landelijk

Datum 11 september 2018
Ons kenmerk STD/2152274
zaaknummer 2149607

beleid in feite tot ongelijke behandeling van bedrijven en overheden in Zuid-Holland Zuid ten opzichte van de rest van Nederland. Daarnaast ontstaat een "grijs circuit" van gereinigde grond die waarschijnlijk PFAS-houdend is, maar die wegens het ontbreken van gericht onderzoek naar deze stoffen, niet als zodanig wordt behandeld.

Landelijk beleid heft stagnatie in de bouw op

De bovengenoemde problemen met het reinigen en storten van grond leiden in de regio Zuid-Holland Zuid tot stagnatie van bouwprojecten waarbij sterk verontreinigde grond vrijkomt. Daarnaast worden lopende projecten geconfronteerd met sterk oplopende kosten voor tijdelijke opslag.

Lokale overheden die op basis van het voorkomen van PFAS verdachte grond in hun gebied of in de bredere omgeving ook voornemens zijn om regels voor hergebruik van grond op te stellen, gaan hier ook tegenaan lopen. Landelijk beleid voorkomt dit.

De in Zuid-Holland Zuid in juni 2018 in werking getreden "herziene handreiking toepassing van PFOA-houdende grond" heeft weliswaar geleid tot verlichting van de problemen rond het toepassen/ hergebruiken van PFAS-houdende grond, maar niet tot het volledig wegnemen van die problemen. Dit omdat het gebied waarin PFAS-houdende grond kan worden toegepast zich op dit moment nog beperkt tot gemeenten die hergebruiksbeleid hebben opgesteld.

Landelijk beleid voorkomt versnippering van regels

Andere lokale overheden buiten de regio, krijgen met dezelfde vraagstukken te maken. Indien meer lokale overheden overgaan tot het opstellen van lokale regels voor onderzoek naar en hergebruik van PFAS-houdende grond, ontstaat er een lappendeken aan beleidsregels. Diverse marktpartijen, waaronder de grondreinigingsbranche, hebben ons aangegeven dat dat een voor hen onwerkbaar situatie is.

Samengevat spreken wij de wens uit dat de geschetste problematiek voor u aanleiding is om spoedig een landelijk beleidskader op te stellen. Wij realiseren ons dat het opstellen van definitief beleid tijdrovend is. Daarom dringen wij aan op een interim-beleid, waardoor de bovengenoemde problemen voor een belangrijk deel kunnen worden weggenomen. Gedacht zou kunnen worden aan het vaststellen van een voorlopige landelijke achtergrondwaarde en eventueel een maximale waarde wonen.

Wij zijn vanzelfsprekend bereid om op basis van de opgedane ervaringen in onze regio hieraan een bijdrage te leveren.

Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders

M.M. van der Kraan
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester

Datum 11 september 2018
Ons kenmerk STD/2152274
zaaknummer 2149607

Namens de gemeenten van de regio Zuid-Holland Zuid:

Alblasserdam
Binnenmaas
Cromstrijen
Giessenlanden
Gorinchem
Hardinxveld-Giessendam
Hendrik Ido Ambacht
Korendijk
Leerdam
Molenwaard
Oud-Beijerland
Papendrecht
Sliedrecht
Strijen
Zederik
Zwijndrecht